

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Eulalia Aranburu Urkizu

*Hernani,
Gipuzkoa
(1932)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Limoi baserrian jaio zen eta lau senideren artean zaharrena zen bera. Agerren bizitu ziren eta sei urte besterik ez zituela aita hil zieten gerran. Sei urterekin, Hernanin kaleko "Atxietas"en ikasi zuen. Geroztik Biteriko eskola publikoan, Oronoz-Mugaireko "umezurtzen eskolan", Principe de Vianan eta Peñaflozidan ikasi zuen eta Donostiak Magisteritza ikasketak burutuz itxi zuen ikasketa zikloa. Ordutik aurrera irakasle izan da bizitza osoan, honako ikastetxe hauetan aritu delarik lanean batez ere: Hernaniko Pagoagan, Biteri eskolan, Mojen ikastetxean, Urumean, Flozidan eta azkenik Donostiako Santo Tomas Lizeoan. Jubilatu denetik batez ere, Hernaniko eskolen bilketa egin du, Hernaniko urtekarian idatzi du, Ahizpa misiolariaren historia idatzi du, Santa Barbarako eskopeteroen historia idatzi du, Askagintzan ibili da, eta oraindik ere Dobera euskara elkarteko kide da. Sei seme-alabaren ama da.

Zintak

HER-006

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2009-11-11
- **Iraupena:** 121 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Aita gerran hila

- **Erref:** HER-006/002

- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:02:29. **Bukatu:** 00:03:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Aitari gerrara joan beharra tokatu zitzaion eta Teruelen hil zen.

2. Agerre ingurua

- **Erref:** HER-006/003
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:03:31. **Bukatu:** 00:04:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Agerre ingurua nolakoa zen kontatzen du. Ama esnearekin Donostiara joaten zenez, ahizparekin eskolara joaten zen sei-zazpi urterekin.

3. Lehen eta orain, hizkuntzaren borroka bera

- **Erref:** HER-006/004
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:04:55. **Bukatu:** 00:05:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Agustina Martikorena eta Presen Miner izan zituen maistra. Orduko eta oraingo hizkuntza borroka bera direla aipatzen du.

4. Gerrako umezurtzentzat ikastetxea

- **Erref:** HER-006/006
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:07:45. **Bukatu:** 00:11:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Bederatzi urterekin Biteri eskolara joaten hasi zen. Gerrako umezurtza izatearren, ikastetxe berezi bat bazuten eta hara joateko deia jaso zuen.

5. Gerrako umezurtzen ikastetxea Oronoz-Mugairen

- **Erref:** HER-006/008
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:12:14. **Bukatu:** 00:15:10

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Galizia, Zaragoza, Burgos eta beste hainbat lekutako umeak zeuden gerrako umezurtzentzako ikastetxean. Oronoz-Mugairen zegoen, militarren eskuetan. Non zegoen eta nolakoa zen kontatzen du.

6. Gerrako umezurtzen ikastetxeko ibilerak

- **Erref:** HER-006/009
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:15:10. **Bukatu:** 00:18:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Lehenengo bainujantzia. Aitaren anaiak eta haren emazteak behar zuten guztia ematen zieten Eulaliri eta ahizpei. Kangrejoak harrapatzen, gaztainak biltzen, mendi-irteeretan... ibiltzen ziren Oronozen.

7. Euskalduna izatearren, arazoak ikastetxean

- **Erref:** HER-006/011
- **Iraupena:** 0:04:02. **Hasi:** 00:19:13. **Bukatu:** 00:23:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Batxilergoa ikasteko aukera izan zuen. Ahizparekin erdaraz egiten zuen han. Tratu txarra jaso zuen euskalduna izatearren. Etxean ez zen politikaz hitz egiten.

8. Magisteritza Ategorrietan

- **Erref:** HER-006/013
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:27:07. **Bukatu:** 00:29:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Magisteritzako eskola Ategorrietan zegoen eta hantxe egin zituen ikasketak. Lehenengo urtea ahizparen doluarekin hasi zuen. Umetan ez zuen aitaren dolurik sentitu. Haurrak beti jolas egiten duela dio.

9. Babarrunak eta arraultzak nola prestatu saltzeko

- **Erref:** HER-006/014
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:29:04. **Bukatu:** 00:32:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Etxeko zereginak aipatzen ditu. Babarruna nola garbitzen den kontatzen du. Arraultzak nola prestatzen zituzten banatzeko kontatzen du. Bretxan postua zutenei ematen zizkieten barazkiak saltzeko.

10. Titulu gabeko irakasle asko

- **Erref:** HER-006/016
- **Iraupena:** 0:04:18. **Hasi:** 00:33:52. **Bukatu:** 00:38:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

1953an magisteritza bukatu zuen. 1948an inmigrazioa hasi zen eta ez zegoen nahikoa leku eskoletan. Titulurik gabeko irakasleak asko ziren; irakurtzen zekienak erakutsi zezakeela esaten zuen legea bazen. Baserrietan oso arrunta zen titulu gabeko irakasleak izatea.

11. Bertsoak eta kantuak irratian

- **Erref:** HER-006/021
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:46:17. **Bukatu:** 00:47:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

Bertso-paperei buruz. Haiei irratiak hartu zien lekua. Lanak eginez entzuten zituzten bertso batzuk.

12. Pagoagako eskolan irakasle lanetan

- **Erref:** HER-006/022
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:47:55. **Bukatu:** 00:51:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Udalak deituta, Pagoagan hasi zen lehenengoz irakasle. Hango eskola nola sortu zen kontatzen du. Hogeita hamasei hurrekin hasi zen, adin guztietakoak.

13. Pagoagan irakasle

- **Erref:** HER-006/023
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:51:53. **Bukatu:** 00:55:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Pagoagako eskola zela eta, Aranoko eta Hernaniko udaletxeen artean tirabirak izan ziren. Mikeleteen etxebizitzaren gainekoa eskaini zioten. Hasierako bizipenak kontatzen ditu.

14. Pagoagara lehenengoz

- **Erref:** HER-006/024
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:55:41. **Bukatu:** 00:58:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Naparralden apopilo jarri zen eta udalak ordaintzen zion. Pagoagari lehenengo aldiz joan zenekoa kontatzen du.

15. Euskaraz irakastearren, errietan

- **Erref:** HER-006/027
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 01:01:26. **Bukatu:** 01:04:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Pagoagan euskaraz irakasten zuelako izugarritzko errieta egin zion beste irakasle batek.

16. Irakasle postuak nola lortu

- **Erref:** HER-006/029
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 01:06:54. **Bukatu:** 01:10:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

1957an Biterin hasi zen lanean. Irakasleen lanpostuak nola lortzen ziren kontatzen du.

17. Mojetatik bota, gizarte-segurantzza eskatzearren

- **Erref:** HER-006/030
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 01:10:19. **Bukatu:** 01:13:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Hernaniko eskola bat baino gehiagotan lan egin izan du. Mojetan lanean ari zela, laugarren semea jaio zen. Gizarte segurantzza eskatu zuenean, seme-alabak zaintzera bidali zuten etxera mojek.

18. Urgul mendiko bilerak

- **Erref:** HER-006/031
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 01:13:58. **Bukatu:** 01:15:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastolan lan egiteko eskatu zioten 1963an. Urgul mendian Euskal Herriaren historia ikasi zuen, bileretan.

19. Hernaniko ikastola

- **Erref:** HER-006/033
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 01:18:00. **Bukatu:** 01:20:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Hernaniren kasuan, ikastolaren sorreran ez zuten apaizek esku hartzerik izan, gurasoek baizik. Enseñanzas del Urumea ikastola zen. 1963ko urrian hasi zen han praktikak egiten eta maiatzaren 1ean lanetik bota zuten.

20. Karmele Esnalekin

- **Erref:** HER-006/035
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 01:23:15. **Bukatu:** 01:27:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

1964an Karmele Esnalengana joan ziren ikastolakoak, Eulali ikasle moduan har zezan. Jone Forkada eta Karmele Esnalekin bilerak egiten zituzten Urgulen.

21. Santo Tomas lizeoko akademia

- **Erref:** HER-006/038
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 01:31:02. **Bukatu:** 01:34:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

1967-1968ko ikasturtea abenduan bukatu zuen Hernanin. 1968an Donostiako Santo Tomas lizeoko akademian hasi zen. Akademiaren historia kontatzen du. Karmele Esnal Santo Tomasen nola hasi zen aipatzen du.

22. Seme-alabak berakin ikastetxez ikastetxe

- **Erref:** HER-006/040
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:36:55. **Bukatu:** 01:38:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:

Bere seme-alabak berak lan egin izan duen ikastetxeetara eraman izan ditu, baita beste ume batzuk ere, gurasoek hala eskatuta.

23. Neskamea etxean

- **Erref:** HER-006/041
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 01:38:06. **Bukatu:** 01:39:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Neskamea eduki izan du beti. Alabari horixe gomendatu izan dio. Neskame euskaldunak eta bertakoak hartu izan ditu.

24. Santa Barbarako eskopeteroak

- **Erref:** HER-006/044
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 01:44:41. **Bukatu:** 01:47:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Santa Barbarako eskopeteroen historia jasoa dauka. Labur-labur kontatzen du. Argazki zaharrak bildu izan ditu eta artxibo handia dauka.

25. Zipitriaren otoitzak eta olerkiak

- **Erref:** HER-006/049
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 01:57:48. **Bukatu:** 02:00:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

Zipitriarekin ikasitako otoitzak gogoan ditu. Bat abestu egiten du. Gerora otoitzen kontua bukatu egin zen eta abestiekin hasten zuten eguna. Olerki bat kontatzen du. Gustora aritu izan da beti irakasle.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-03-26

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com